

За світлинами цих фотомайстрів світ дізнався, що є таке місто — Рівне

Чи знають сучасні рівняни, скільки іменитих, знаних не лише в Європі, а й у всьому світі фотомайстрів приїздило до нашого краю, і до Рівного зокрема, щоб зняти тут унікальні й неповторні кадри? Чимало їхніх світлин донині зберігаються в державних і приватних колекціях різних країн, у відомих музеях і архівних збірках.

влітку побував фотограф у Рівному, де, звісно, не проминув нагоди зробити кілька знімків. На сайті Музею Варшавського повстання є кілька світлин з краєвидами Рівного, автором яких зазначено Йозефа Єжи Карпінського — фрагменти палацу Любомирських з цікавих ракурсів та залізничної станції «Рівне».

Адам Амброзій Ленкевіч

Найбільший його творчий доробок — видові фотографії Львова. Із 1927 року Адам Ленкевіч був головою Львівського фотографічного товариства. Його фото часто прикрашали путівники для туристів. В одному з таких

Фото палацу Любомирських роботи Стефана Плятер-Зиберка, 1927 рік

Генрик Поддембський

За завданням Міністерства громадських робіт у 1925 році Генрик Поддембський фотографував краєвиди волинських міст і містечок, пам'ятки архітектури і культові споруди, краєвиди, людські типи та повсякденне життя простого народу. Новий поштовх його творчості дало знайомство з видатним краєзнавцем і географом, автором багатьох публікацій краєзнавчого спрямування Мечиславом Орловичем. Їхні спільні подорожі 1920-1930-х років вилилися в унікальне видан-

Клевань, на єврейській вулиці. Фото Яна Булгака

подій. За свою майстерність він отримував високі нагороди на престижних європейських виставках. Співпрацював з видатними європейськими видавцями і друкарями. Подорож Яна Булгака Волиню у 1937-1939-х роках вті-

біженцем війни і потерпілим від погромів євреям 1918-1920-х років. Фотограф-аматор Макс Колтон відкрив нам невідому сторінку з минулого нашого міста.

На початку Першої світової війни у Нью-Йорку аме-

На пероні залізничного вокзалу у Рівному. Фото Єжи Карпінського, 1939 рік

Стефан Плятер-Зиберк

Стефан Плятер-Зиберк мав у Варшаві престижний фотосалон «Фото-Плят». Вочевидь, завдяки своєму графському походженню мав багато клієнтів серед аристократичних родин.

Знаменитий варшавський фотохудожник приїздив на початку 1920-х років і до Рівного, щоб виконати замовлення представниці одного з найвідоміших магнатських родів Європи графині Кароліни Лянецкоронської. Вона забажала мати у своїй колекції фото архітектурних пам'яток Луцька і Рівного. Стефан Плятер-Зибек знімав у Рівному палац Любомирських.

Завдяки його світлинам ми можемо нині оцінити усю велич і красу цієї споруди. Згодом родина Лянецкоронських передала колекцію світлин графині Кароліни у власність

Колишня князівська оранжерея
Фото Адама Ленкевіча

Польської академії наук, де вони знаходяться й нині у фонді Лянецкоронських. Там є і фото рівненської резиденції Любомирських.

Йозеф Єжи Карпінські

Ім'я цього фотомайстра відоме насамперед як фотографа-документаліста. Завдяки його унікальним кадрам, які він робив щодня, сучасники можуть дізнатися, як жила Варшава під час німецької окупації. У 1939 році

Убога єврейська сім'я. Рівне, 1920 рік. Автор Макс Колтон

Корець, 1936 рік. Фото Едварда Августиновича

розміщено кілька світлин Адама Ленкевіча, зроблених у Рівному. Це фото будівлі Окружного суду (колишній палац князів Любомирських) на «Гірці» та будівля колишньої оранжереї великої рівненської резиденції Любомирських, яка на час зйомок разом із колишньою гімназією належала до комплексу споруд кураторіуму шкільного округу.

Едвард Августинович

Едвард Августинович був професійним фотомайстром, членом Волинського краєзнавчого товариства. Об'єктами його зйомок під час приїзду на міжвоєнну Волинь здебільшого були архітектурні пам'ятки, замки і палаци. Наприклад, завдяки його фотографіям мешканці Рівненщини можуть дізнатися як виглядав втрачений назавжди розкішний палац Ледуховських у Сморгдві на Млинівщині. Вабилі майстра і мальовничі руїни замку в Корці.

Водовоз на вулицях Рівного, 1920 рік. Фото Макса Колтона

ня 1929 року — «Ilustrowany przewodnik po Wołyniu» («Ілюстрований путівник по Волині»), яке видало Волинське краєзнавче товариство. Це найвідоміший путівник по Волині авторства Орловича. Видання вміщує 101 ілюстрацію і детально описує традиції й побут у найвіддаленіших куточках Волині.

Ян Булгак

Творчий доробок майстра включає майже всі жанри: пейзаж, портрет, міську архітектуру, сільську автентичку, пам'ятки історії й культури, індустриальні види, репортажі з місць

риканські євреї створили гуманітарну організацію — Американський єврейський об'єднаний розподільчий комітет «Джойнт». На початку 1920-х років працівники «Джойнт» проводили інспекційну поїздку по Польщі, пов'язану з перевіркою умов життя єврейського населення після погромів 1918-1919-х років. До команди було включено медичних представників, соціальних працівників, лікарів, учителів. Серед них був лікар Макс Дж. Колтон, який здійснював фотосупровід місії, щоб задокументувати її роботу. Так з'явилися його унікальні фотографії. Сьогодні ці

Полські діти, 1936 рік. Фото Генрика Поддембського

Степані. Яновій Долині, Межирічах Острозьких, у польських селах.

Макс Колтон і «Джойнт»

На його світлинах мало радості й красивих пейзажів... Вони присвячені

фотографії зберігаються в архівах «Джойнт», причому до кожного фото подається опис того, що на ньому зображено, з вказанням місця події й дати. Усього архів «Джойнт» налічує 100 тисяч фотографій.

Світлана КАЛЬКО,
retrovivne.com.ua